

JELENTÉS

A munkavédelmi hatóság 2019. évi ellenőrzési tapasztalatairól

Bevezetés

A munkavédelmi hatóság 2019. évi ellenőrző tevékenységét a 2019. évi Ellenőrzési Irányelvek, az Országos Hatósági Ellenőrzési Terv és a saját munkatervben meghatározottak figyelembe vételével végezte.

A munkavédelmi hatóság elkötelezett abban, hogy a munkavállalók egészségét és biztonságát, valamint hosszabb távon a munkavégző képességét és életkilátásait veszélyeztető munkakörülmények javuljanak, a munkavédelmi ellenőrzések hatékonyabbá váljanak.

A célkitűzéseknek megfelelően a munkavédelmi szakmai tevékenység az európai jogi aktusok és a hazai szabályozások maradéktalan megtartására és érvényesítésére épült. A szakmai tevékenység tükrözte a megelőzésre irányuló szemléletet, a munkavédelmi hatósági ellenőrzések során megmutatkozott az elkötelezettség a munkavédelem társadalmi hasznossága iránt.

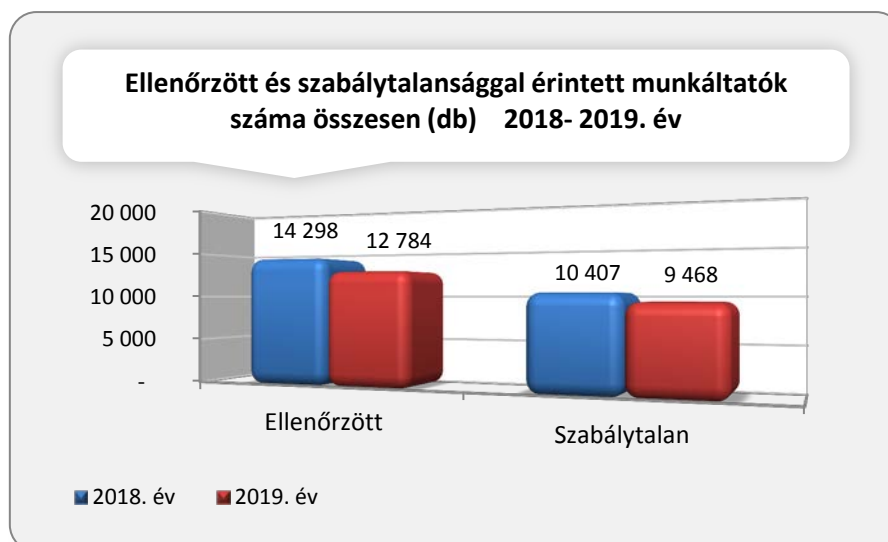
1. MUNKAVÉDELMI ELLENŐRZÉSEK

1.1. Ellenőrzött és szabálytalansággal érintett munkáltatók, illetve munkavállalók

2019. évben a munkavédelmi hatósági ellenőrző munka 12 784 munkáltatóra terjedt ki, amelynek során a kormánytisztviselők ellenőrizték az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzésre vonatkozó szabályok betartását.

Az ellenőrzött és a szabálytalansággal érintett munkáltatók számát az *1. számú ábra* mutatja.

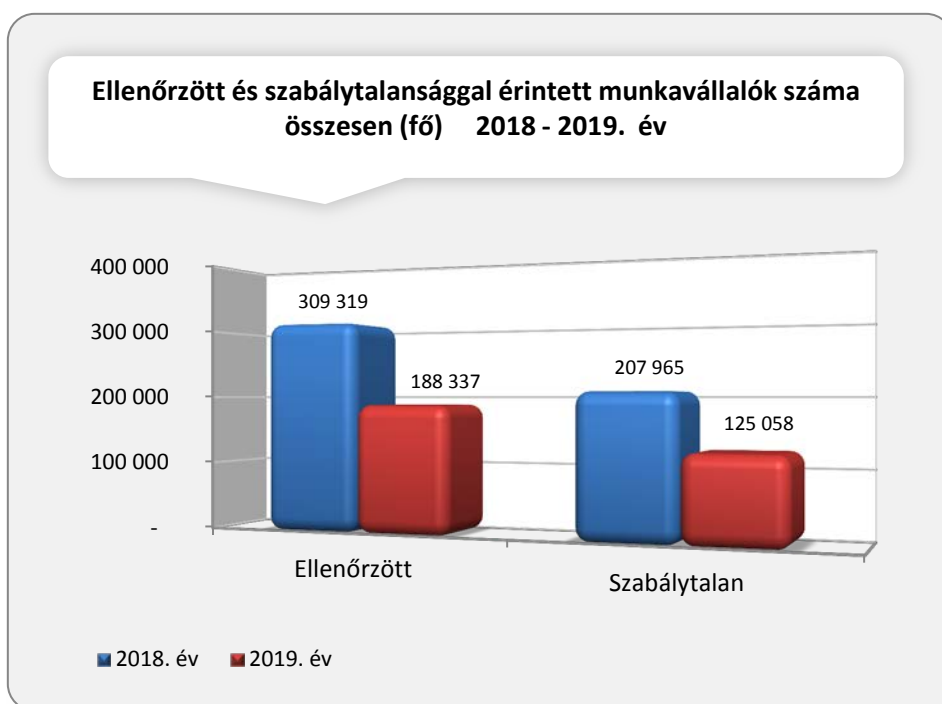
1. számú ábra

A kormánytisztviselők az ellenőrzések során 188 337 fő munkavállaló munkavégzési körülményeit vizsgálták. A vizsgált munkáltatók ebben az időszakban jellemzően kisebb vállalkozások voltak a májusban és júniusban lefolytatott „Sütő- és cukrászipari tevékenységek célvizsgálata” kapcsán vizsgált mikro- és kisvállalkozásokra tekintettel. (Ezen célvizsgálati összefoglaló külön kerül közzétételre.) Szabálytalanságokat az ellenőrzött munkavállalók 66,4%-ánál (125 058 főnél) tapasztaltak, ez 0,8%-kal kevesebb az előző év azonos időszakában tapasztaltaknál (67,2%).

Az ellenőrzött és a szabálytalansággal érintett munkavállalói létszámot a 2. számú ábra mutatja.

2. számú ábra

A szabálytalan körülmények között foglalkoztatott munkavállalók 29,1%-a volt súlyos szabálytalansággal érintett.

1.2. Az ellenőrzések megoszlása

A munkavédelmi ellenőrzések számában nagyobb arányt képviseltek az olyan ágazatok alá tartozó munkáltatók – mezőgazdaság, feldolgozóipar, gépipar, építőipar – ahol a munkavállalók egészségének, biztonságának veszélyeztetése gyakoribb és a veszélyeztetések mértéke is súlyosabb. A kiemelt ágazatok ellenőrzéseinek számát és az összes ellenőrzéshez viszonyított arányát az 1. számú táblázat mutatja.

1. számú táblázat

Kiemelt ágazatok	Ellenőrzések száma (db)
Mezőgazdaság	376
Feldolgozóipar (kivéve: gépipar)	3 289
Gépipar	1 158
Építőipar	3 859
Bányászat	17
Egészségügyi, szociális ellátás	184
Kiemelt ágazat összesen	8 883
Ellenőrzött munkáltatók száma összesen	12 784
Százalék (kiemelt ágazat / összesen ellenőrzött munkáltatók száma)	69,49

A munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Mvt.) előírása alapján a bányászati ágazatra vonatkozóan a munkaegészségügyi követelmények teljesítésének vizsgálata tartozik a munkavédelmi hatóság hatáskörébe.

A munkavédelmi hatóság a 12 784 munkáltató ellenőrzése során 22 288 látogatást folytatott le.

A látogatások számát a látogatások főbb okai szerinti bontásban a 2. számú táblázat tartalmazza.

2. számú táblázat

Látogatások oka	Látogatások száma
Terv szerinti	13 717
Célvizsgálat	2 478
Balesetvizsgálat	1715
Közérdekű bejelentés	1670
Terv szerinti, utóellenőrzéssel	1227
Nem ellenőrzési célú látogatás	390
Foglalkozási megbetegedés (mérgezés) kivizsgálása	213
Előzetes értesítés alapján történt átfogó ellenőrzés	204
Felkérésre végzett ellenőrzés	189
Előre nem tervezett	155
Egyéb	330
Összesen	22 288

Látogatásra legtöbbször terv szerinti ellenőrzés alapján került sor (az összes látogatás 61,5%-a).

A látogatások 11,1%-a országosan és adott megyei szinten meghatározott szempontok alapján, célvizsgálat keretében történt (2019. első félévben a május 6. és 2019. június 7. közötti időszakban lefolytatott „Sütő- és cukrászipari tevékenységek célvizsgálata”).

A munkavédelmi hatóságokhoz beérkező munkabaleseti jegyzőkönyvek felülvizsgálata során szerzett tapasztalatok, illetve a munkavállalók kérelme alapján balesetvizsgálatra az ellenőrzések 7,7%-ában került sor.

Az állampolgárok többször tettek bejelentést, az egészséget és biztonságot veszélyeztető munkakörülmények miatt. A kormánytisztviselők a közérdekű bejelentés okán tett 1 670 látogatásuk során 1 278 közérdekű bejelentést, a 141 panaszbejelentéssel kapcsolatos látogatásuk alkalmával 104 panaszbejelentést vizsgáltak ki.

A látogatások 8,1 %-a irányult közérdekű és panaszbejelentések kivizsgálására.

Utóellenőrzésekre a látogatások 5,5%-ában került sor.

A munkavédelmi hatósághoz beérkező bejelentett, kivizsgálásra kötelezett súlyos munkabalesetek kivizsgálása folyamatosan történik.

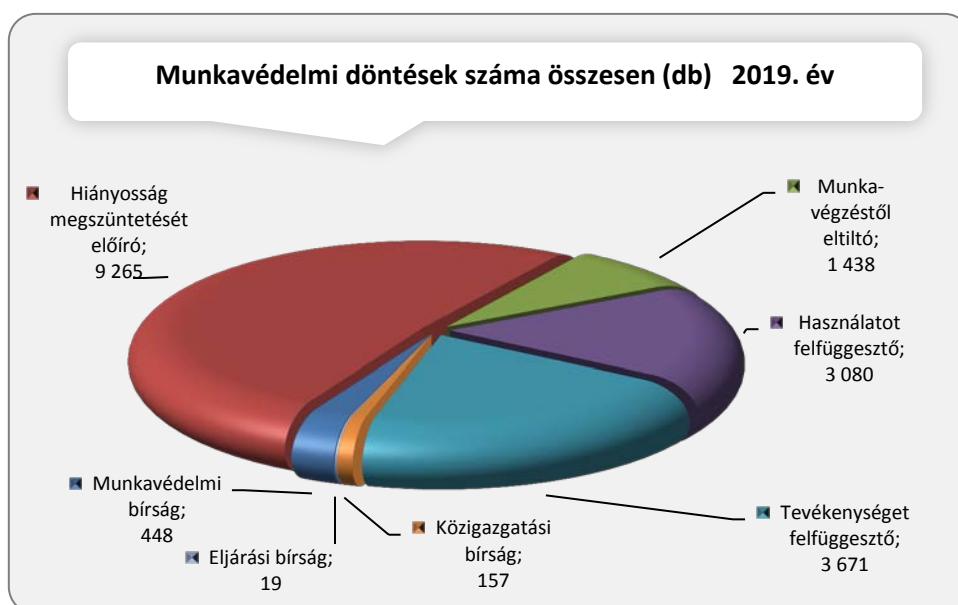
1.3. Az ellenőrzések során hozott döntések

Az ellenőrzések eredményeként összesen 18 078 db munkavédelmi döntés került kiadmányozásra.

A kiadmányozott közigazgatási döntések közül a 3. számú ábra szerinti megoszlásban az azonnali intézkedést foganatosító végzés és a hiányosság megszüntetésre kötelező határozatok száma a meghatározó.

Az azonnali intézkedés 8 189 db végzésben, közvetlen balesetveszéllyel járó helyzetek kapcsán történt, emellett 9 265 db hiányosság megszüntetését előíró határozat került kiadmányozásra.

3. számú ábra

2019. évben a szankcionálás során 448 esetben munkavédelmi, 157 esetben közigazgatási bírságot¹, 19 esetben pedig eljárási bírságot alkalmaztak a kormánytisztviselők (munkavédelmi bírság 197 498 670 Ft, közigazgatási bírság 4 784 000 Ft és eljárási bírság 1 330 000 Ft összegben).

Az érdemi munkavédelmi döntések 3,5 %-a vont maga után pénzbeli szankciót (munkavédelmi, eljárási, illetve közigazgatási bírság).

A közigazgatási döntésekben összesen 69 906 intézkedésre került sor. E döntésekben foglalt intézkedések közül 25 729 munkabiztonsági jellegű, 6 852 intézkedés munkaegészségügyi és 37 325 intézkedés munkavédelmi² tárgyú volt.

Az összes intézkedésen belül a munkaegészségügyi intézkedések aránya 9,8%-ot, a munkabiztonsági intézkedések aránya 36,8%-ot tett ki, míg a legmagasabb arányt a munkavédelmi intézkedések képviseltek 53,4%-kal.

A kormánytisztviselők ellenőrző munkájában érvényesült a munkavédelem komplex szemlélete.

1.4. Utóellenőrzések

A munkavédelmi hatósági intézkedések hatékonyságának egyik mutatója, hogy a munkáltatók milyen arányban hajtják végre a döntéseiket. 2019. évben a munkavédelmi hatóságok az utóellenőrzés okán tett 1 227 látogatásuk során összesen 912 munkáltatónál végeztek ellenőrzést, ami az ellenőrzött munkáltatók 7,1%-át érintette.

Az utóellenőrzések tapasztalata szerint a munkavédelmi hatósági intézkedéseket az 912-ből csupán 19 munkáltatónál nem hajtották végre.

Az intézkedések végrehajtásának elmaradása miatt kiszabott eljárási bírságok összege 2019-ben a már említett 1 330 000 Ft volt.

2. KIEMELT SZAKMAI CÉLOK ELLENŐRZÉSÉRE VONATKOZÓ TAPASZTALATOK

A közigazgatási döntésekben foglalt intézkedések szakmai tartalma szerint a leggyakoribb intézkedéseket a *3. számú táblázatban* nagyságrendi sorrendben bemutatott munkáltatói mulasztások miatt kellett meghozni.

¹ A 2016. év harmadik negyedévében került bevezetésre új szankció lehetőségként a közigazgatási bírság. Az Mvt. 82/D §-a alapján a munkavédelmi hatóság a természetes személlyel szemben közigazgatási bírságot alkalmazhat.

² munkavédelmi intézkedés: olyan intézkedések köre, amelyek mind a két szakterületet (munkabiztonság és munkaegészségügy) egyaránt érintik, pl.: kockázatértékelés, egyéni védőeszközökkel kapcsolatos intézkedések, stb.

Leggyakrabban előforduló mulasztások megnevezése		Intézkedések száma
1	Üzemeltetéssel kapcsolatos biztonságtechnikai hiányosságok (védőburkolat, biztonsági berendezés, stb..)	5 475
2	Be- és leesési veszély	5 200
3	Létesítmények érintésvédelme	5 103
4	Veszélyes anyagok alkalmazásából eredő kockázatok becslésével, értékelésével kapcsolatos szabályok megszegése	3 979
5	Munkavédelmi ismeretek hiánya	3 227
6	Munkaeszközök érintésvédelmi problémái (kapcsolószekrény is)	2 340
7	Egyéni védőeszköz juttatási rend szabályozásának hiánya	2 113
8	Munkaeszköz nem megfelelő állapota, karbantartás hiánya	1 762
9	Emelőgép üzemeltetési szabályainak megszegése	1 751
10	Veszélyes vegyi anyagok tárolására, szállítására, feldolgozására, gyártására vonatkozó szabályok megszegése	1 661
11	Alkalmassági vizsgálatok rendjét érintő előírások megszegése	1 659
12	Elsősegélynyújtás megszervezésének, elsősegélyhelyek kialakításának, felszerelésének, jelölésének szabályai megszegése	1 610
13	Érvényes időszakos munkaköri alkalmassági vélemény hiánya	1 546
14	Biztonsági és egészségvédelmi jelek hiánya, állapota	1 452
15	Elhelyezés, telepítés, rögzítés	1 422
	Egyéb munkavédelmi összes intézkedés	29 606
Összesen		69 906

A 15 leggyakoribb intézkedést figyelembe véve összességében a legtöbb intézkedés a villamosbiztonsági hiányosságok (10,6%) miatt történt (3. és 6. számú intézkedések). Ezután a nem megfelelő munkaeszközökre (10,4%) született intézkedések következnek (1. és 8. számú intézkedések).

A veszélyes anyagokkal kapcsolatos intézkedések az összes intézkedés 8,1%-át tették ki (4. és 10. számú intézkedések).

A „*Be- és leesési veszély*” tárgyú intézkedés az összes intézkedés 7,4%-a volt.

Az összes intézkedés 4,6 %-át a „*Munkavédelmi ismeretek hiánya*” okán, valamint az orvosi alkalmassági vizsgálatok hiánya miatt hozták a kormánytisztviselők (11. és 13. számú intézkedések).

Hasonló arányban tártak fel hiányosságokat a kormánytisztviselők az *Egyéni védőeszköz juttatási rend szabályozásának hiánya*” (3,0%), az *„Elsősegélynyújtás megszervezésének, elsősegélyhelyek kialakításának, felszerelésének, jelölésének szabályai megszegése”*(2,3%), valamint az *„Emelőgép üzemeltetési szabályainak megszegése”* (2,5%) miatt.

2.1. Kiemelt intézkedések

A kiemelt érdemi intézkedések a munkavállalók életét, testi épségét, egészségét jelentősen veszélyeztető munkáltatói szabályszegésekre utalnak.

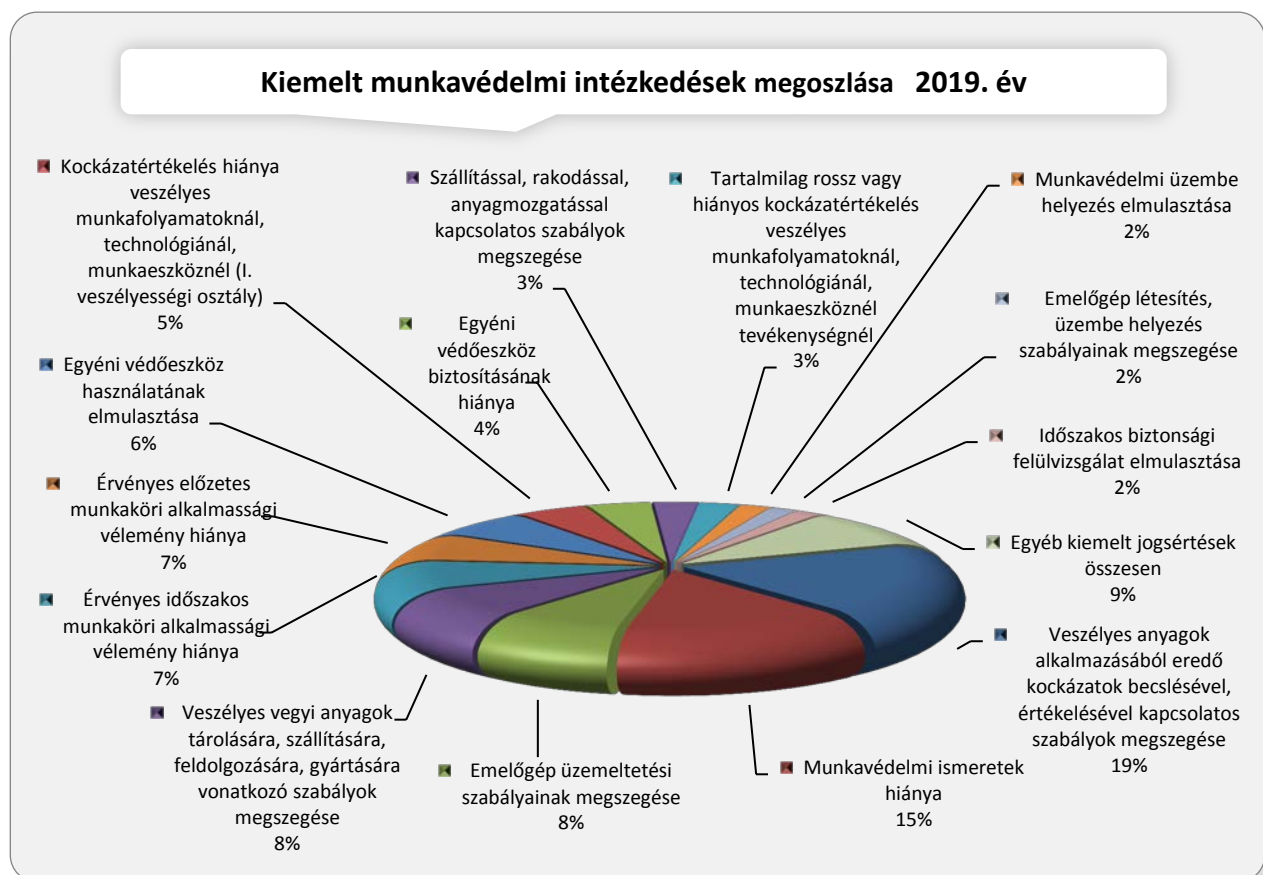
Az összes intézkedés (69 906) 61,4%-a tartozott a kiemelt intézkedések (42 904) körébe.

A tárgyidőszakban a kiemelt érdemi munkavédelmi intézkedések száma 21 326, a kiemelt érdemi munkabiztonsági intézkedések száma 19 994, a kiemelt érdemi munkaegészségügyi intézkedések száma pedig 1 584 volt.

2.1.1. Kiemelt munkavédelmi intézkedések

Az összesen 37 325 munkavédelmi intézkedés közül a kiemelt munkavédelmi intézkedések száma 21 326, ami az összes intézkedés 30,5%-a. A kiemelt munkavédelmi intézkedések megoszlását a 4. számú ábra mutatja.

4. számú ábra

A kiemelt munkavédelmi intézkedések közül összességében a legtöbb intézkedést (26,5%) a veszélyes anyagokkal³ (ideértve a veszélyes keverékeket is) végzett tevékenységgel kapcsolatban történt, míg a második leggyakrabban (15,1%) a „Munkavédelmi ismeretek hiánya” miatt

³ Veszélyes anyagok alkalmazásából eredő kockázatok becslésével, értékelésével kapcsolatos szabályok megszegése: 18,7%; Veszélyes vegyi anyagok tárolására, szállítására, feldolgozására, gyártására vonatkozó szabályok megszegése: 7,8%

intézkedtek a kormánytisztviselők. Ezután a munkaköri alkalmassági orvosi vizsgálatok elmaradása miatt (13,9%) született intézkedések következnek.

Hasonló arányban tártak fel hiányosságokat az egyéni védőeszközökkel (11,0%) és az emelőgépekkel (10%) kapcsolatos hiányosságok miatt.

A kockázatértékeléssel⁴ kapcsolatos hiányosságok okán tett intézkedések, az összes intézkedés 7,6%-át teszi ki.

2.1.2. Kiemelt munkabiztonsági intézkedések

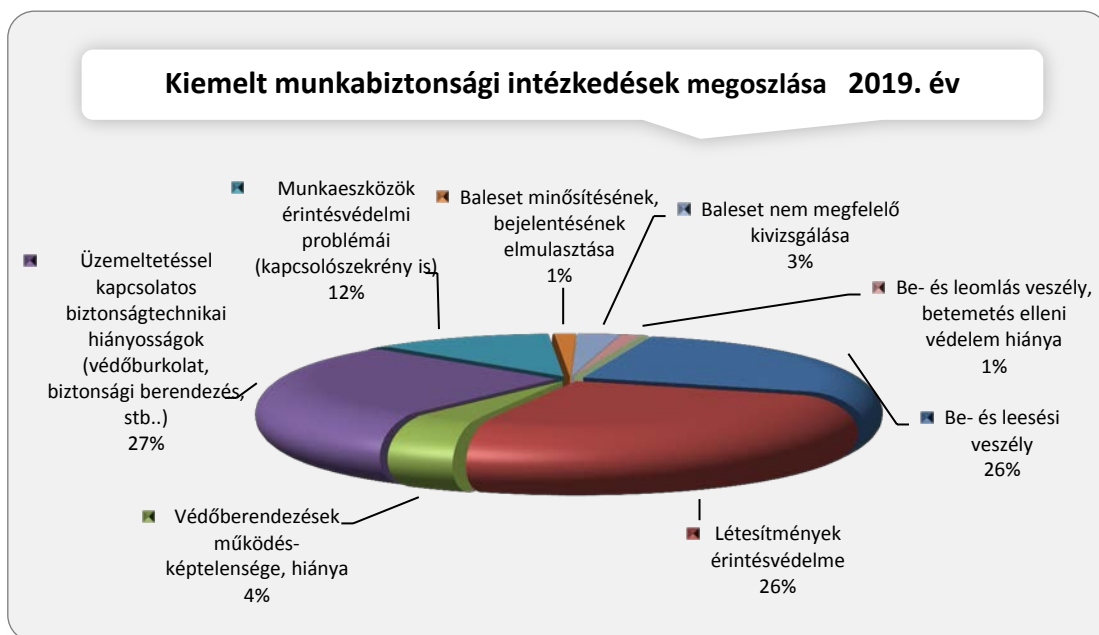
A 25 729 munkabiztonsági intézkedés közül a kiemelt munkabiztonsági intézkedések száma 19 994, ami az összes intézkedés 28,6%-a.

2019. év során a kiemelt munkabiztonsági intézkedések közül leggyakrabban a villamosbiztonsági hiányosságok⁵ 37,2% miatt kellett intézkednie a kormánytisztviselőknek. A nem megfelelő munkaeszközök⁶ használata (31,3%) miatt történt számos intézkedés. Ezek az intézkedések adják a kiemelt érdemi munkabiztonsági intézkedések 68,5%-át.

Ezt követően az intézkedések 26,0%-a a „Be-és leesés veszély” miatt történt.

A munkabalesetek nem megfelelő kivizsgálása⁷, illetve a bejelentésének elmulasztása okán tett intézkedések aránya 4,2% volt. A kiemelt munkabiztonsági intézkedések megoszlását az 5. számú ábra mutatja.

5. számú ábra

⁴ Kockázatértékelés hiánya veszélyes munkafolyamatoknál, technológiánál, munkaeszköznél (I. veszélyességű osztály): 4,8%; Tartalmilag rossz vagy hiányos kockázatértékelés veszélyes munkafolyamatoknál, technológiánál, munkaeszköznél, tevékenységnél: 2,8%

⁵ Létesítmények érintésvédelme: 25,5%; Munkaeszközök érintésvédelmi problémái (kapcsolószekrény is): 11,7%

⁶ Üzemeltetéssel kapcsolatos biztonságtechnikai hiányosságok (védőburkolat, biztonsági berendezés, stb..): 27,4%; Védőberendezések működés-képtelensége, hiánya: 3,9%

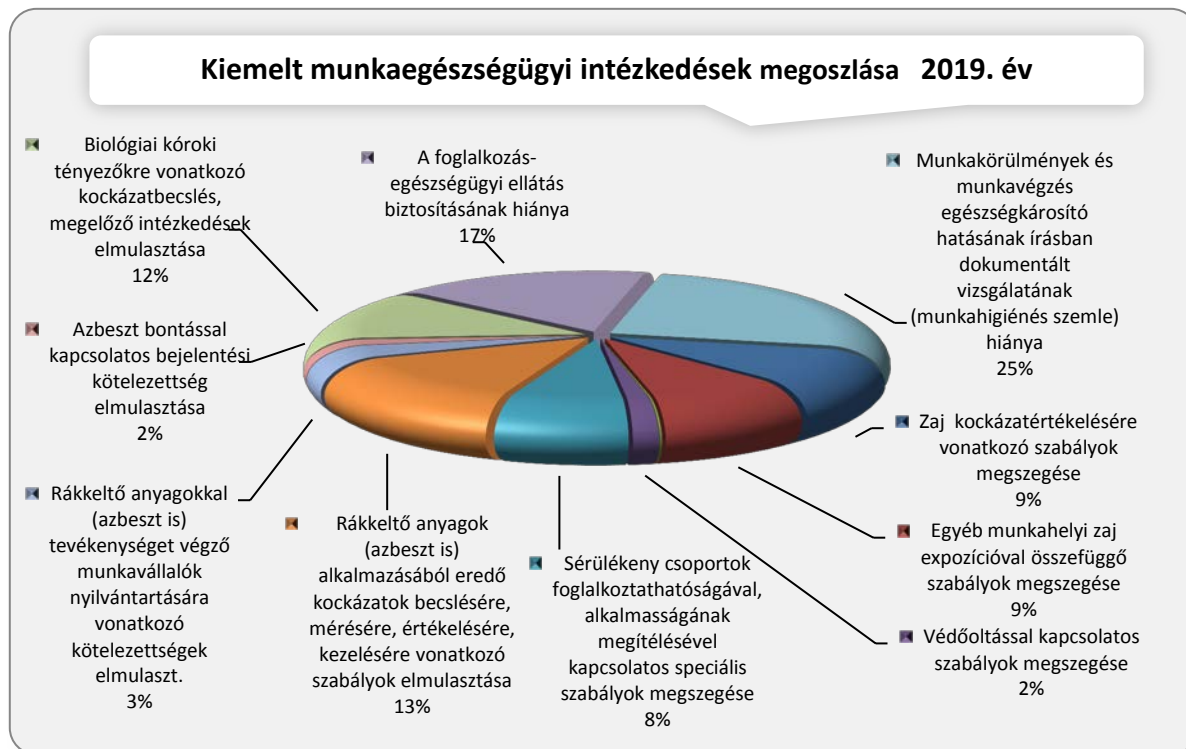
⁷ Baleset nem megfelelő kivizsgálása: 2,8%; Baleset minősítésének, bejelentésének elmulasztása: 1,4%; Munkabalesettel kapcsolatos kötelezettségek megszegése: 0,1%

2.1.3. Kiemelt munkaegészségügyi intézkedések

A 6 852 munkaegészségügyi intézkedés közül a kiemelt munkaegészségügyi intézkedések száma 1 584, ami az összes intézkedés 2,3%-a.

A kiemelt munkaegészségügyi intézkedések megoszlását a 6. számú ábra mutatja.

6. számú ábra

Az alábbi ábrán látható, hogy leggyakrabban a „Munkakörülmények és a munkavégzés egészségkárosító hatásának írásban dokumentált vizsgálatának hiánya”-val (24,8%) kapcsolatban intézkedtek a kormánytisztviselők, mivel a munkáltatók nem kérték fel a foglalkozás-egészségügyi szolgálatot a munkahigiénés szemle („üzemhigiénés vizsgálat”) lefolytatásához. A munkahigiénés szemle a foglalkozás-egészségügyi szolgálatok által elvégzendő, az egészségkárosító kockázatok értékelésére és kezelésére (csökkentésére) szolgáló helyzetfelmérés, amelynek eredményeképpen kezdeményezhető a megelőző intézkedések bevezetése, módosítása vagy hatékonyságuk javítása. A helyszíni megállapítások függvényében szükség szerint kiegészülhet a munkahelyi kóroki tényezőkkel (pl. zaj-, rezgésterhelés, munkahelyi légszennyező anyagok, hőexpozíció) kapcsolatos, expozíció mérésre irányuló műszeres vizsgálatokkal.

Gyakorisági sorrendben ezután a munkahelyi zajexpozícióval (összesen⁸: 18,2%) kapcsolatos intézkedések következnek. A munkahelyi zajexpozícióval kapcsolatos intézkedéseknek a halláskárosodás megelőzésében, illetve a hallószerven kívüli (pl. pszichés, vegetatív

⁸ Zaj kockázatértékelésére vonatkozó szabályok megszegése: 9,3%; Egyéb munkahelyi zaj expozícióval összefüggő szabályok megszegése: 8,9%.

idegrendszeri) – munkabalesetek bekövetkezésének kockázatát is növelő – hatások csökkentésében van kiemelt szerepe.

A kormánytisztviselők még mindig találkoztak olyan munkáltatóval, aki nem biztosította a munkavállalói részére a foglalkozás-egészségügyi ellátást, a kiemelt érdemi munkaegészségügyi intézkedések 17,3%-a a foglalkozás-egészségügyi ellátás biztosítására irányult.

A biológiai kóroki tényezők vonatkozásában hozott intézkedések az összes kiemelt munkaegészségügyi intézkedésnek összesen⁹: 13,7%-át teszik ki. A biológiai kóroki tényezőkkel kapcsolatos szabálytalanságok feltárására kiemelt figyelmet kell fordítani, tekintettel arra, hogy az utóbbi években a mikroorganizmusok (vírusok, baktériumok, gombák, paraziták stb.) által okozott egészségkárosodások az évenként bejelentett, kivizsgált és elfogadott (regisztrált) foglalkozási megbetegedések számottevő arányát adták. A klímaváltozás hatásaival összefüggésben az ún. vektorok (állati közvetítők, pl. rovarok, rágcsálók) által terjesztett fertőző megbetegedések (zoonózisok) veszélye is növekedhet.

Számos intézkedés történt a foglalkozási eredetű rákkeltő anyagokkal (összesen¹⁰: 18,1%) kapcsolatban is.

Becslések szerint¹¹ a rosszindulatú daganatos megbetegedések tekinthetők a foglalkozással összefüggő halálesetek elsődleges okának az Európai Unióban, ezért a munkahelyi rákkeltő anyagokkal kapcsolatos szabálytalanságok feltárása és a megszüntetésük érdekében hozott hatósági intézkedések kiemelt jelentőséggel bírnak a megelőzésükben. A klinikailag észlelhető daganatos megbetegedés megjelenéséig gyakran 10-50 év telik el, ezért a munkáltató és a munkavállaló is hajlamos alulbecsülni ez ilyen anyagokkal végzett tevékenységek veszélyességét, a jogszabály által előírtak betartásának fontosságát. A rákkeltővel tevékenységet végző munkavállalókról vezetendő expozíciós nyilvántartás vezetésének pedig az esetlegesen később bekövetkező daganatos megbetegedések rekonstruálásában lehet kulcsfontosságú szerepe.

A kiemelt védelemre szoruló sérülékeny munkavállalói csoportok (fiatalkorúak, várandós, nemrégén szült, anyatejet adó nők és szoptató anyák, idősödők, megváltozott munkaképességűek) foglalkoztatási körülményeinek vizsgálata során hozott kötelezések az összes kiemelt érdemi munkaegészségügyi intézkedés 7,8%-át teszik ki.

3. SÚLYOS JOGSÉRTÉSEK

2019. évben a súlyos jogsértések között jellemző volt, hogy a mélyépítési, közműépítési földmunkáknál, sok esetben elmaradt a munkagödrök illetve a munkaárkok dúcolása.

Jellemző szabálytalanság a szakadólap megterhelése a kitermelt földdel, miközben a közúti járműforgalom közvetlenül a munkagödör mellett halad, megnövelve ezzel a föld beomlásának veszélyét. Változatlanul problémát jelentett a munkagödrök, munkaárkok elkerítésének hiánya.

⁹ *Biológiai kóroki tényezőkre vonatkozó kockázatbecslés, megelőző intézkedések elmulasztása: 12,2%; Védőoltással kapcsolatos szabályok megszegése: 1,5%*

¹⁰ *Rákkeltő anyagok (azbeszt is) alkalmazásából eredő kockázatok becslésére, mérésére, értékelésére, kezelésére vonatkozó szabályok elmulasztása: 13,4%; Rákkeltő anyagokkal (azbeszt is) tevékenységet végző munkavállalók nyilvántartására vonatkozó kötelezettségek elmulasztása: 3,2%; Azbesztbontással kapcsolatos bejelentési kötelezettség elmulasztása: 1,5%.*

¹¹ *Az Európai Bizottság közleménye: Biztonságosabb és egészségesebb munkahely mindenkinek – Az Európai Unió munkahelyi egészségvédelemre és biztonságra irányuló jogszabályainak és politikájának modernizálása, COM (2017) 12*

Az építőiparban a magasban végzett munkáknál a leesés elleni megfelelő kollektív műszaki védelem kialakításának hiánya, a leesés elleni védelemül szolgáló egyéni védőeszköz munkáltató általi biztosításának, vagy a munkavállaló részéről történő használatának elmulasztása.

A gépkezelői jogosultság hiányában (nem megfelelő képesítés miatt) történő munkavégzés legtöbbször az anyagmozgatással, raktározással kapcsolatban merült fel (emelőgépek, targoncák jogosulatlan használata).

A feldolgozóipar, gépipar, illetve a mezőgazdaság területén használt gépek, berendezések gyakran idéztek elő súlyos baleseteket a veszélyes tér lehatárolására szolgáló védőburkolatok, biztonsági berendezések hiánya, illetve azok használatának kiiktatása, elmulasztása miatt.

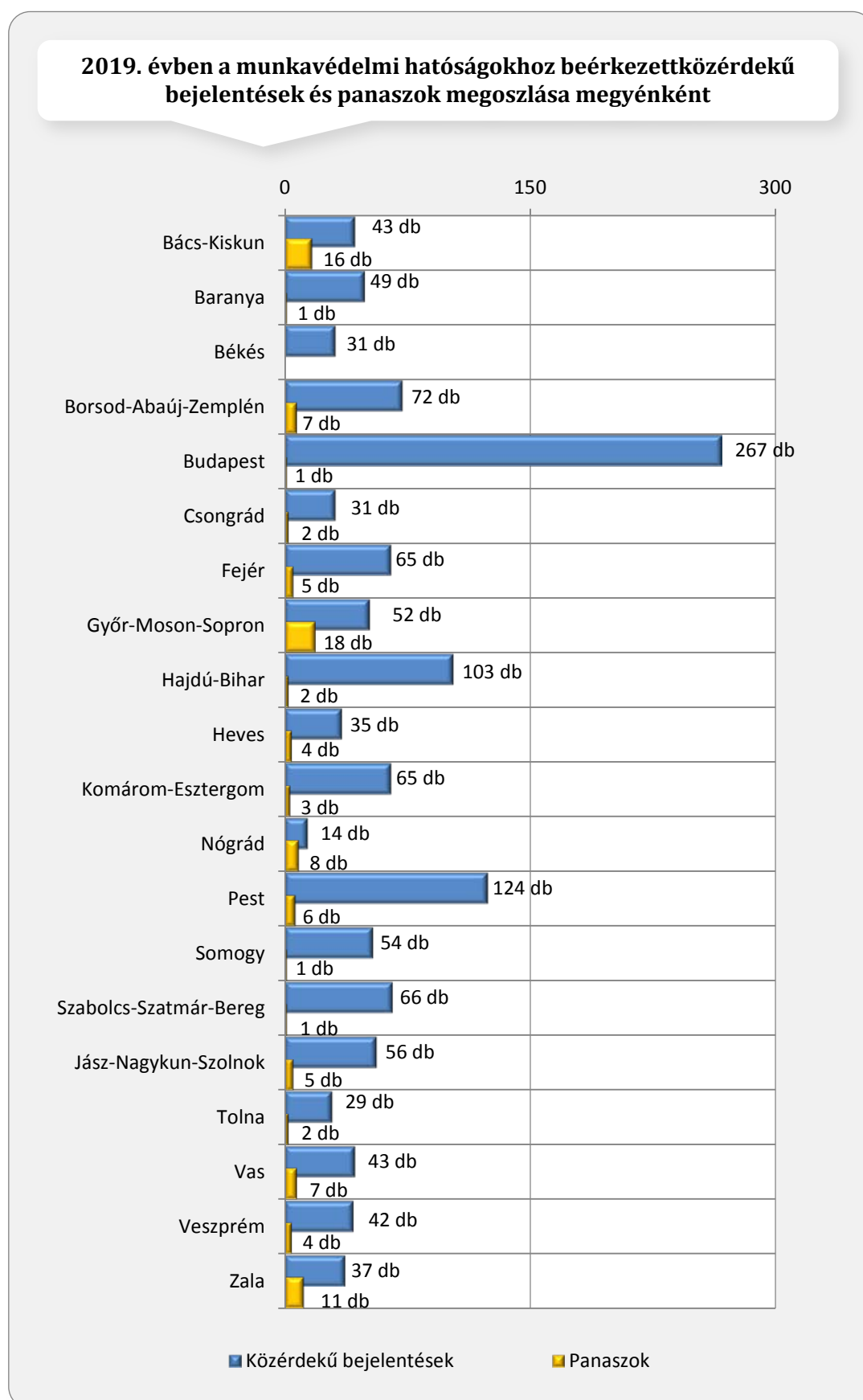
Villamos berendezések esetében a közvetlen illetve közvetett érintés elleni védelemmel kapcsolatos hiányosság volt a leggyakoribb veszélyeztetés. A villamos berendezések védőburkolatainak nem megfelelő rögzítése, a villamos vezetékek mechanikai hatás elleni védelmének elmulasztása számos munkaterületen előfordult.

A munkaegészségügyi súlyos veszélyeztetések között vezető helyet foglalt el az előzetes-, illetve az időszakos munkaköri orvosi alkalmassági vizsgálatok elmulasztása; a veszélyes anyagokkal/keverékekkel történő munkavégzés megfelelő védelmet nyújtó egyéni védőeszköz biztosításának hiányában; továbbá a felső beavatkozási határértéket meghaladó zajexpozícióban végzett tevékenység hallásvédő eszköz biztosítása, illetve használata nélkül.

4. PANASZOK, KÖZÉRDEKŰ BEJELENTÉSEK VIZSGÁLATA

A munkavédelmi hatóságokhoz 2019. évben országosan **összesen 1 278 db közérdekű bejelentés és 104 db panasz** érkezett.

A munkavédelmi hatóságok jelentései alapján 2019. évben közérdekű bejelentések és panaszok számát, megoszlását a *7. számú ábra* mutatja.

4.1. A közérdekű bejelentések és panaszok témakör szerinti megoszlása

A közérdekű bejelentések és panaszok témakör szerinti százalékos megoszlását a 8. számú ábra mutatja.

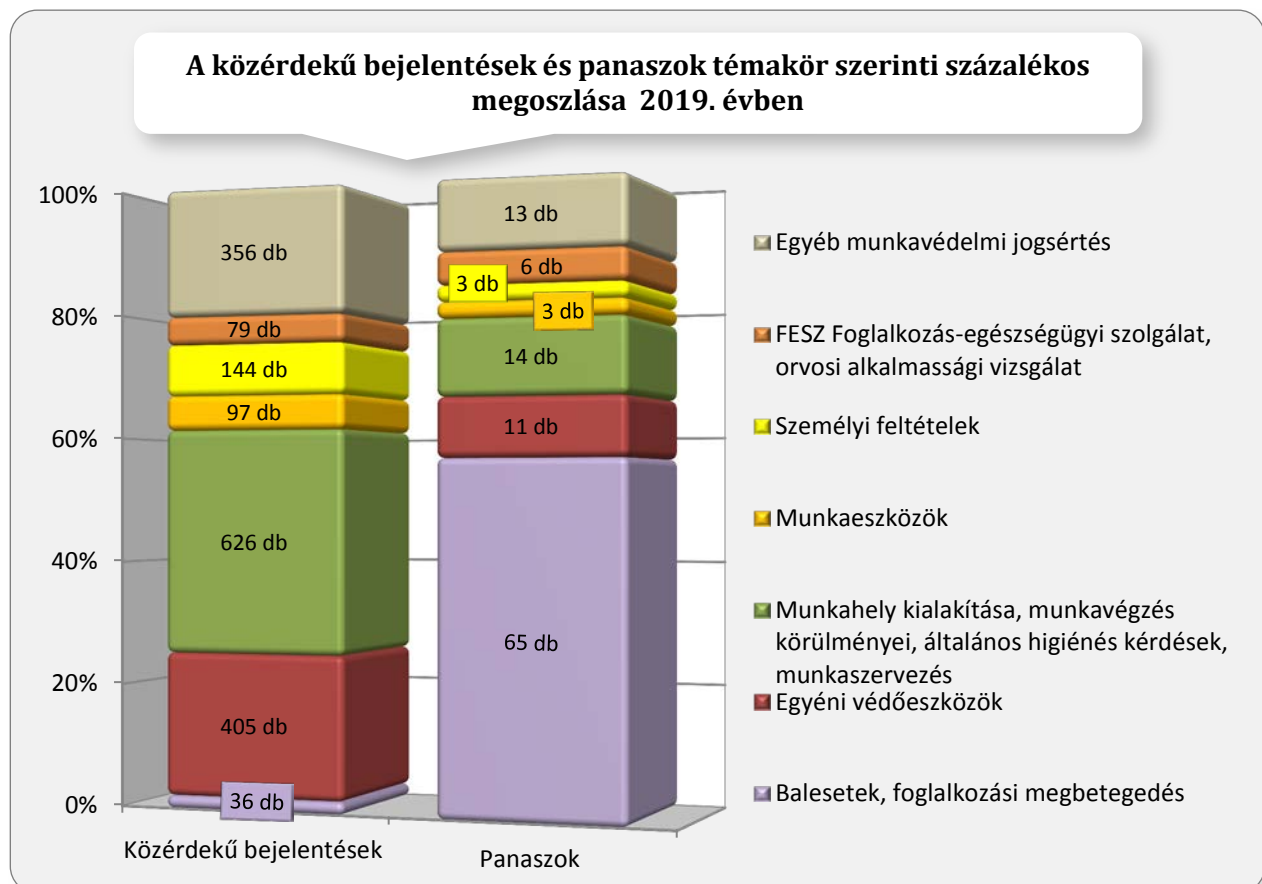
Az „egyéb munkavédelmi jogsértés” számadatait figyelembe nem véve a legtöbb **közérdekű bejelentés** (626 db) a munkahely kialakítása, a munkavégzés körülményei, az általános higiénés, valamint munkaszervezés témakörében érkezett, majd ezt követik az egyéni védőeszközökkel (405 db) és a munkaeszközökkel (97 db) kapcsolatos bejelentések.

A beérkezett **panaszok** tartalmát vizsgálva megállapítható, hogy a legtöbb panasz – a közérdekű bejelentésektől eltérően – a balesetek, foglalkozási megbetegedés témakörben (65 db), azután a munkahely kialakítása, a munkavégzés körülményei, az általános higiénés kérdés, munkaszervezés témakörben (14 db).

A 8. ábrán látható, hogy a balesetek, foglalkozási megbetegedés témakörben sokkal több panasz érkezett, mint közérdekű bejelentés.

Ennek oka, hogy leggyakrabban a balesetet szenvedett vagy a foglalkozási betegséggel érintett munkavállaló élt panasszal, mert a munkáltatónak a munkabaleset bejelentésével, kivizsgálásával kapcsolatos intézkedését vagy mulasztását, továbbá a foglalkozási megbetegedés, ill. fokozott expozíciós eset bejelentésének elmaradását sérelmezte.

8. számú ábra

4.2. A bejelentésekkel érintett jellemző gazdasági ágazatok

A munkavédelmi hatóságok jelentései alapján megállapítható volt, hogy a beérkezett közérdekű bejelentések és panaszok a gazdaság legkülönbözőbb ágazatait érintették. 2019. évben a bejelentések többsége az építőipari, a feldolgozóipari, a kereskedelmi, a mező- és erdőgazdasági tevékenységhez kapcsolódott.

Kis számban, de érkeztek bejelentések pl. a fémiparral, a műanyagiparral, a gépgyártással, az a közúti járműalkatrész gyártással, a szolgáltatással és a közfoglalkoztatással összefüggésben.

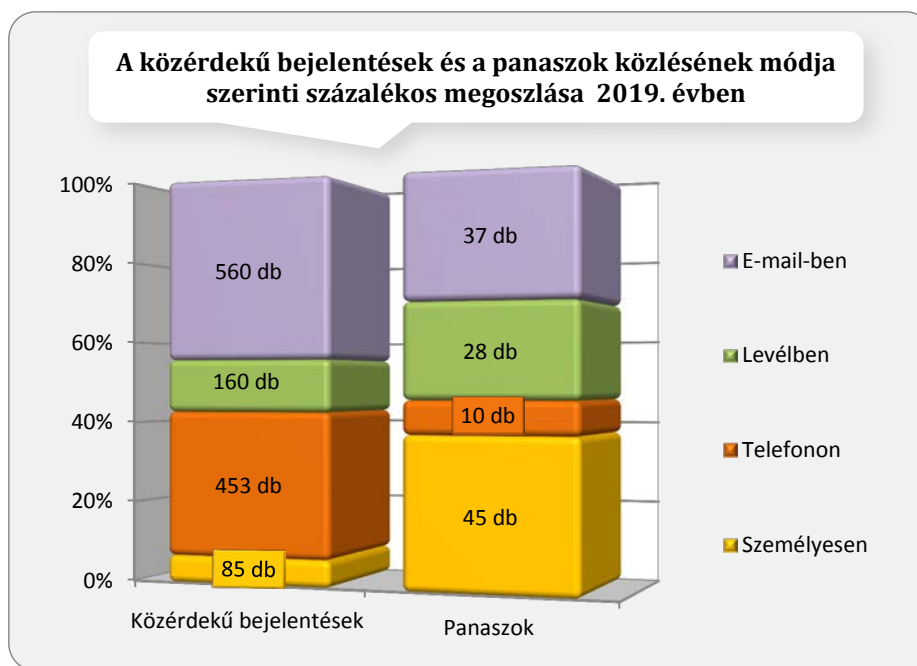
4.3. A közérdekű bejelentések és panaszok közlésének módja

A közérdekű bejelentések, panaszok közlésmódjának százalékos megoszlását a 9. ábra mutatja.

A közérdekű bejelentéseket leggyakrabban telefonon (38 %) vagy elektronikus levélben (36 %), illetve levélben (19 %), ritkábban személyesen (7 %) tették meg.

A panaszokat leginkább személyesen (33 %), vagy elektronikus levélben (29 %), ritkábban levélben (20 %), illetve telefonon (18 %) közölték.

9. számú ábra

4.4. A bejelentő személye

A vizsgált időszakban továbbra is jellemző volt, hogy a közérdekű bejelentéseket, panaszokat magánszemélyek nyújtották be (89,8 %). Áttétellel érkeztek bejelentések a munkavédelmi hatóságokhoz a társhatóságoktól (5,7 %), a kormányhivataloktól (1,9 %), a Pénzügyminisztérium Munkavédelmi Főosztályától (1,6 %), az önkormányzatoktól (0,9 %), és az alapvető jogok biztosától (0,1 %).

A jelentési időszakban beküldött összesen 1 382 db bejelentésből jelentős számú, 366 db (26,5%) névtelen volt.

A névtelen bejelentések kivizsgálásától nem lehetett eltekinteni, mert nagy számban megalapozottak voltak és valós munkavédelmi problémákat vetettek fel.

4.5. A közérdekű bejelentések, panaszok alapján indult vizsgálatok

A közérdekű bejelentések, panaszok alapján indult vizsgálatok jellemzése, különösen a bejelentések megalapozottsága vagy annak hiánya, illetve a bejelentés eredménytelen kivizsgálásának okai alapján.

4.5.1. Megalapozottság, irányultság, az eredménytelen kivizsgálások okai

A közérdekű bejelentések és panaszok megalapozottságát vizsgálva elmondható, hogy a megkeresések általában csak részben voltak megalapozottak. A teljes mértékben megalapozott bejelentés, illetve a teljesen megalapozatlan kevésbé volt jellemző.

Az ellenőrzések során az esetek többségében találtak más, a bejelentésben nem jelzett munkavédelmi hiányosságot, szabálytalanságot is melyre intézkedést tettek a munkavédelmi ellenőrzést végző kormánytisztviselők.

A megalapozatlan bejelentések háttérében általában valamilyen egyéni munkavállalói sérelem (pl. munkaviszony megszüntetése) állt. Ezek a bejelentések jellemzően névtelenül, elektronikus úton vagy levélben érkeztek.

A bejelentett esetekben az eredménytelen kivizsgálások okai általában a következők voltak:

- a névtelen bejelentésekben gyakran nem nevezték meg a munkáltatót, illetve a munkavégzés helyét;
- nem volt munkavégzés a bejelentésben megnevezett munkaterületen;
- a munkavédelmi hatóságnak nem volt hatásköre eljárni (pl. nem volt szervezett munkavégzés).

4.5.2. Intézkedések

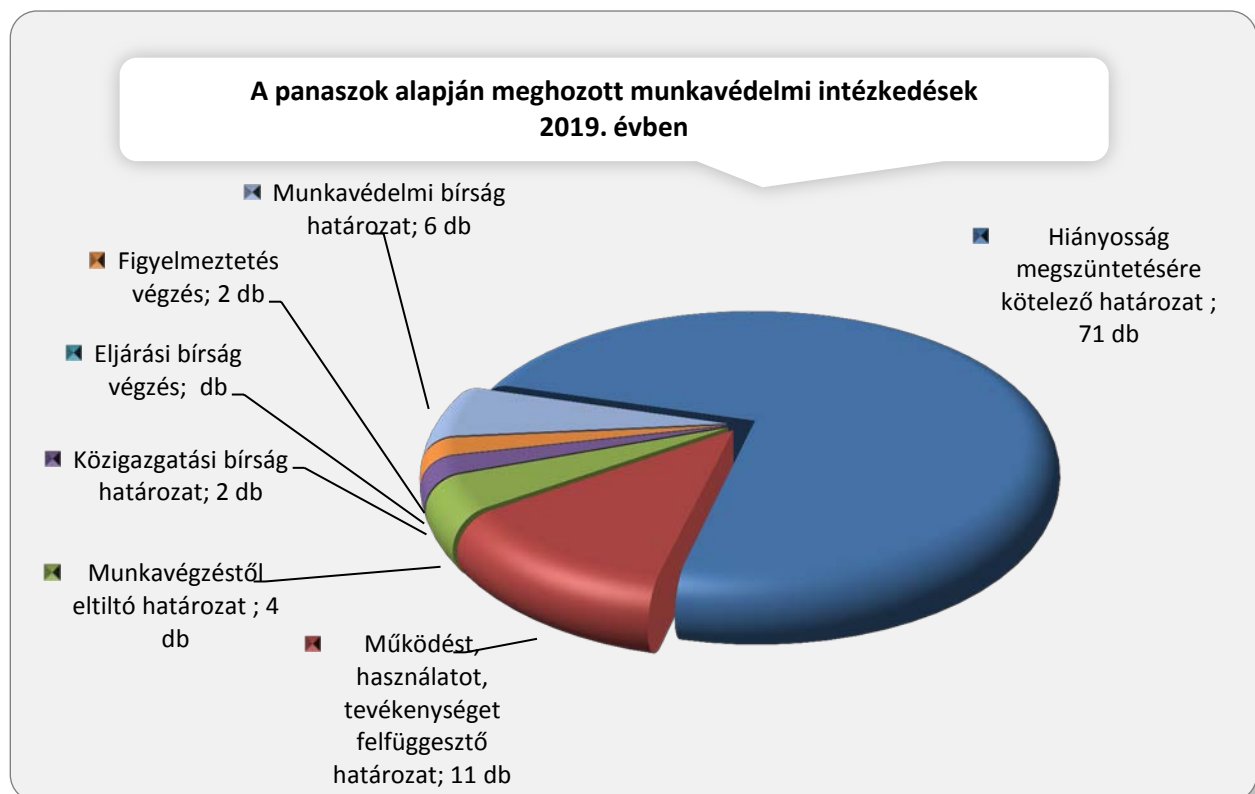
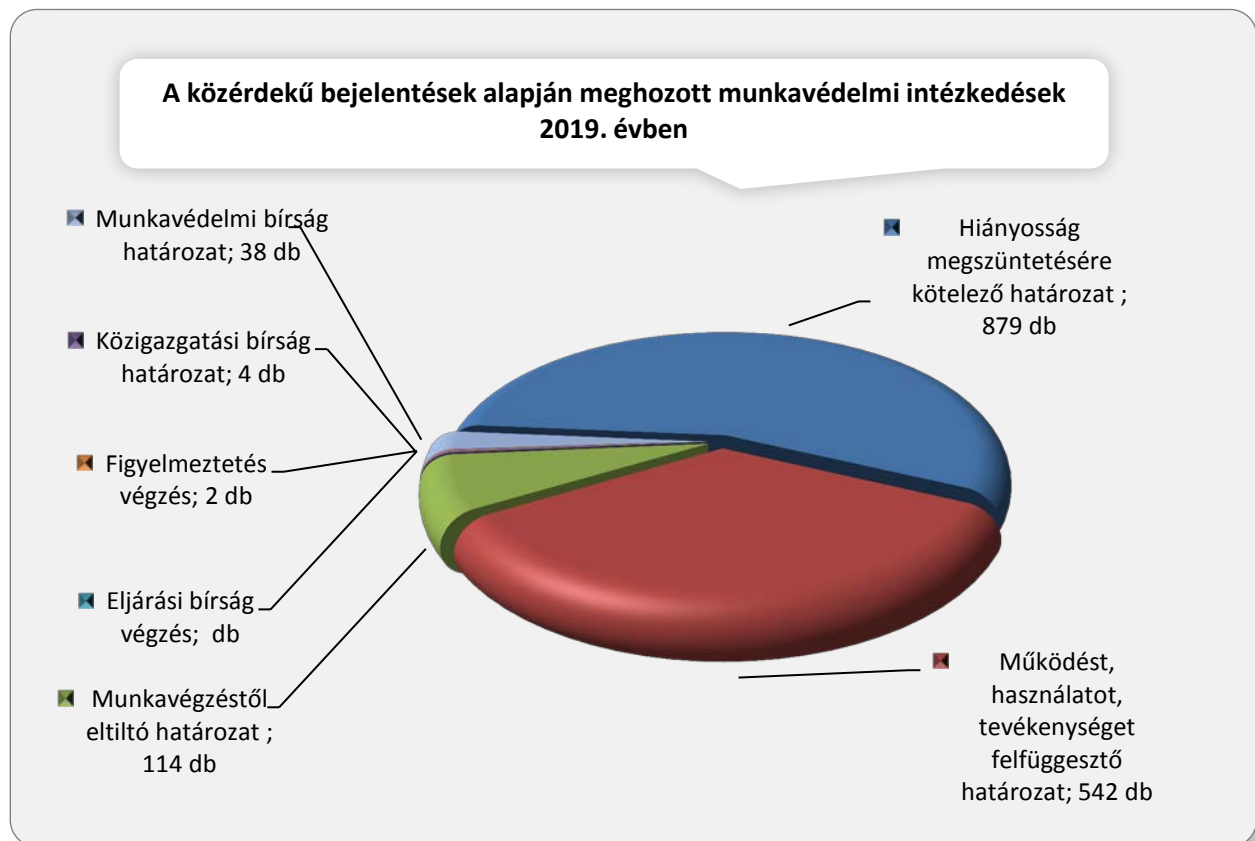
A közérdekű bejelentésekre és panaszokra indult eljárások eredményeként 2019. évben összesen 1 675 db munkavédelmi döntés került kiadmányozásra.

Az azonnali intézkedést fogatosító 671 db döntéshez és a hiányosság megszüntetését előíró 950 db határozathoz képest mindössze 44 esetben került sor munkavédelmi bírság kiszabására.

Figyelmeztetést összesen 4 esetben alkalmaztak a területi munkavédelmi hatóságok.

Az érdemi munkavédelmi határozatoknak mindösszesen csak a 2,9 %-a volt a pénzbírságot kiszabó.

A közérdekű bejelentések, ill. a panaszok nyomán indult munkavédelmi eljárásokban meghozott intézkedések megoszlását a *10.* és a *11. ábra* mutatja.

2019. évben a közérdekű bejelentésekre és panaszokra indult munkavédelmi eljárások során összesen 23 153 250 Ft munkavédelmi bírságot szabtak ki a munkavédelmi hatóságok. Közigazgatási bírságot hat esetben alkalmaztak, összesen 155 000 Ft összegben.

5. FŐMUNKAI DŐN KÍVÜL VÉGZETT ELLENŐRZÉSEK

2019. évben főmunkaidőn kívül 151 munkáltatónál végeztek a munkavédelmi hatóságok ellenőrzéseket. Ezeknek az ellenőrzéseknek a döntő többsége munkabaleset kivizsgálása érdekében történt, más esetben társhatóság felkérésére tartottak ilyen ellenőrzéseket.

6. MUNKABALESETEK, FOGLALKOZÁSI MEGBETEGEDÉSEK, FOKOZOTT EXPOZÍCIÓS ESETEK

6.1. Munkabalesetek

Az Mvt. 64. § (5) bekezdése, valamint az Mvt. végrehajtásáról szóló 5/1993. (XII. 26.) MüM rendelet 7. § (1) bekezdés szerint a munkáltató a súlyos munkabalesetet köteles azonnal bejelenteni a baleset helyszíne szerint illetékes munkavédelmi hatóságnak.

A munkavédelmi hatóságra történő bejelentés a munkáltatók kötelezettsége, melynek az esetek többségében eleget is tettek.

Előfordult azonban, hogy – főként fekete foglalkoztatás esetén – a bejelentés a rendőrség részéről érkezett. Ezen jelentésben a bejelentett munkabalesetek szempontjából mutatjuk be a hatósági tevékenységet, a lezárt munkabaleset vizsgálati adatokat (feldolgozott munkabaleseti jegyzőkönyvek szerint) ugyanerre a tárgyidőszakra a 2019. évi munkabaleseti jelentés tartalmazza.

A jogszabályi előírásoknak megfelelően 2019. évben 194 – közúti baleseti eseményeket is tartalmazó – súlyos munkabaleseti eseményt jelentettek a területileg illetékes munkavédelmi hatóságnak.

A 194 bejelentett súlyos munkabaleset közül 81 halálos, 63 életveszélyes, 38 súlyos csonkolásos, valamint 12 egyéb súlyos baleseti esemény volt. A munkabalesetek nagy részében még folyamatban van közigazgatási eljárás, sok esetben még nem készült el a munkabaleseti jegyzőkönyv, így a bejelentett és a később feldolgozott munkabaleseti adatok a vizsgálatok eredményétől függően eltérhetnek.

A tárgyidőszakban bejelentett súlyos munkabaleseti események legjellemzőbb baleseti okait a *4. számú táblázat* tartalmazza.

A táblázat a munkavédelmi hatósághoz bejelentett baleseti eseményeket tartalmazza. Ezek kimenetele és minősítése a balesetvizsgálatok során változhat. A feldolgozott munkabaleseti adatokat a félévenként a honlapon megjelentetett kiadványunk szemlélteti.

2019. év	Baleseti bejelentések száma	A bejelentett baleseti események megoszlása a baleset súlyossága szerint			
		Halálos	Életveszélyes	Súlyos csonkolásos	Egyéb súlyos
Állat támadása	1	0	1	0	0
Áramütés	11	9	2	0	0
Behúzás	4	2	0	2	0
Betemetés	2	1	1	0	0
Borulás	2	1	1	0	0
Csonkolás	20	1	1	18	0
Égés	1	0	0	0	1
Elesés	1	0	1	0	0
Emelés	1	0	1	0	0
Fagyás	1	0	0	1	0
Fröccsenés	1	0	0	0	1
Gázolás	13	3	2	7	1
Höguta	2	2	0	0	0
Ismeretlen	1	1	0	0	0
Közúti	44	25	14	4	1
Leesés	45	16	27	0	2
Mérgezés	3	2	1	0	0
Összenyomás	9	5	2	1	1
Ráesés	16	9	3	4	0
Robbanás	1	1	0	0	0
Szemsérülés	5	0	0	0	5
Támadás	1	1	0	0	0
Ütés	4	2	2	0	0
Vágás	1	0	1	0	0
Vasúti	2	0	1	1	0
Ütközés	1	0	1	0	0
Szűrés	1	0	1	0	0
Összesen	194	81	63	38	12

6.2. Foglalkozási megbetegedések, fokozott expozíciós esetek

2019. január 1-jétől 2019. december 31. napjáig a munkavédelmi hatósághoz **211 foglalkozási megbetegedés gyanút és 62 fokozott expozíciós esetet** jelentettek be. A foglalkozási betegségek és fokozott expozíciós esetek bejelentéséről és kivizsgálásáról szóló 27/1996. (VIII. 28.) NM rendelet szerint a kivizsgált bejelentéseket a vizsgálati dokumentációval együtt a kormányhivatalok továbbították a Nemzeti Népegészségügyi Központ Munkahigiénés és Foglalkozás-egészségügyi Főosztály részére a bejelentés teljes körűségének, és szakmai megalapozottságának elbírálása céljából.

A 2019. évben bejelentett foglalkozási betegség gyanús esetek száma a tavalyi évhez viszonyítva növekedést mutat (2018. évben 200 esetet jelentettek).

Az ágazati bontásban megadott adatokból kitűnik, hogy 2019. évben a legtöbb foglalkozási megbetegedés gyanút - az összes bejelentett eset 38,8%-át - a feldolgozóipar területéről jelentették (2018. évben ez az arány 28,5% volt). A bányászat területén dolgozó munkavállalók

bejelentése (döntően Baranya megyéből) főként az egykori bányászok mostanra diagnosztizált és bejelentett szilikózis eseteinek magas számából adódik, ez az esetek 24,6 %-át adta. A humán-egészségügyi és szociális ellátás területéről a bejelentések 21,8%-a érkezett (ez az arány 2018. évben 28% volt).

A legtöbb bejelentés kémiai kóroki tényezők által okozott foglalkozási megbetegedések gyanúja miatt érkezett (37,9%), ezt követik a biológiai kóroki tényező miatti foglalkozási megbetegedés gyanús esetek (25,6%). Fizikai kóroki tényezők miatt az összes bejelentés 18,95%-a érkezett. Nem optimális igénybevétel, pszichoszociális, ergonómiai tényezők az összes bejelentés 17,54%-át tették ki (5. számú táblázat).

5. számú táblázat

Bejelentett foglalkozási megbetegedés gyanúját feltételező esetek alakulása kóroki tényezők szerint					
2019. január 1. - december 31.					
	Kémiai kóroki tényezők (fő)	Fizikai kóroki tényezők (fő)	Biológiai kóroki tényezők (fő)	Nem optimális igénybevétel, pszichoszociális ergonómiai tényezők (fő)	Összes bejelentett eset
Budapest	2	2	3	5	12
Baranya	48	7	16	2	73
Bács-Kiskun					
Békés	1		4	2	7
Borsod-Abaúj-Zemplén	2		7	1	10
Csongrád			7	2	9
Fejér	1			6	7
Győr-Moson-Sopron	2			1	3
Hajdú-Bihar	2	1	1		4
Heves	6			7	13
Komárom-Esztergom	4	1		3	8
Nógrád					
Pest	7	4	2	4	17
Somogy		1			1
Szabolcs-Szatmár-Bereg	4	1	8		13
Jász-Nagykun-Szolnok	1		2		3
Tolna		1		1	2
Vas			1		1
Veszprém		1	2	1	4
Zala		21	1	2	24
Összesen	80	40	54	37	211

Az összes bejelentett fokozott expozíciós eset a feldolgozóipar területéről érkezett.

A jelentési időszakban zaj okozta fokozott expozíció miatt az összes eset 45,2%-át jelentették, ólom (szervetlen) miatt az esetek 37,1%-a érkezett. Jelentettek még benzol, nikkel és toluol okozta fokozott expozíciót (6. számú táblázat).

A 2018. évhez képest a fokozott expozíciós esetek bejelentése csökkenést mutat (2018. évben 75 esetet jelentettek be).

6. számú táblázat

Bejelentett fokozott expozíciós esetek alakulása kóroki tényezők szerint						
2019. január 1. - december 31.						
	Zaj (fő)	Benzol (fő)	Toluol (fő)	Ólom (szervetlen) (fő)	Nikkel (fő)	Összes bejelentett eset
Budapest		1		1		2
Baranya					1	1
Bács-Kiskun						
Békés						
Borsod-Abaúj-Zemplén		2				2
Csongrád						
Fejér		1				1
Győr-Moson-Sopron						
Hajdú-Bihar	1					1
Heves						
Komárom-Esztergom						
Nógrád						
Pest		1	2			3
Somogy						
Szabolcs-Szatmár-Bereg						
Jász-Nagykun-Szolnok				22	3	25
Tolna	1					1
Vas						
Veszprém						
Zala	26					26
Összesen	28	5	2	23	4	62

7. TANÁCSADÁS TAPASZTALATAI, JELLEMZŐ TÉMAKÖREI

7.1. Számadatok

A Megyei és Fővárosi Kormányhivatalok munkavédelmi ellenőrzést végző kormánytisztviselői részéről 2019. évben összesen 1 992 esetben történt információnyújtás, mely során 2 659 problémára kaptak választ az érdeklődők. Az előző évhez képest minimális változás tapasztalható a megkeresések esetében, 2018. év hasonló időszakában 1 954 db tanácsadás során 2 780 db kérdés került megválaszolásra. Továbbra is telefonon történik a legtöbb tanácsadás.

A Pénzügyminisztérium Munkavédelmi Főosztálya által, a hatósági munkától elkülönítetten működtetett Munkavédelmi Információs és Tanácsadó Szolgálathoz 2019. évben 1 585 (db) megkeresés érkezett, ebből 1 356 fő telefonon, 229 fő e-mailben érdeklődött, személyes

tanácsadásra nem került sor. A tájékoztatások során összesen 1 873 kérdést válaszoltak meg munkatársaink.

A tanácsadások eloszlását tartalmazza a 7. számú táblázat.

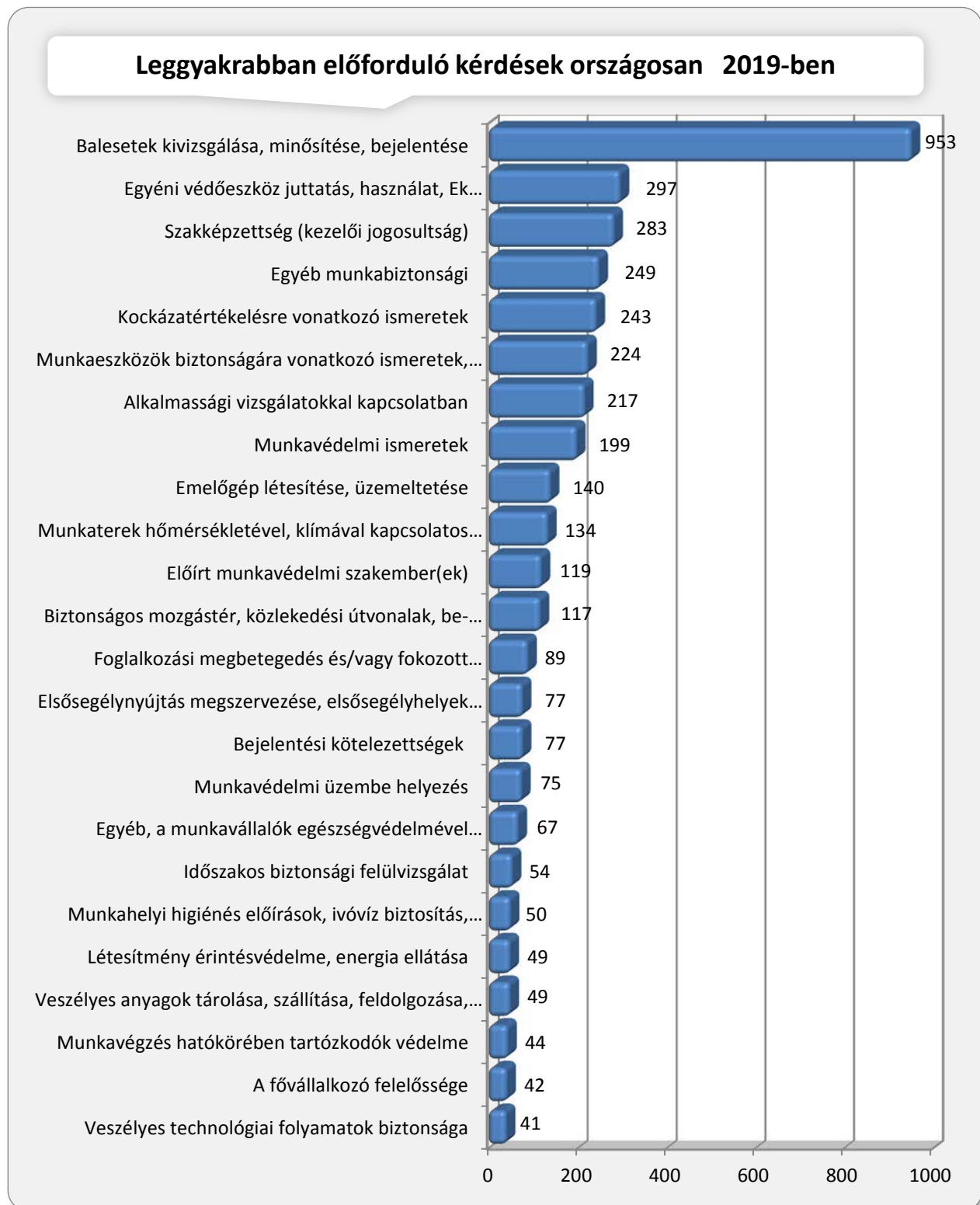
7. számú táblázat

Megyei Munkavédelmi Hatóságok	Tanácsadások száma (db)	Kérdések száma (db)	Tanácsadás módja (db)		
			Telefon	Levél/e-mail	Személyes
Főváros	1063	1065	1012	27	24
Baranya	42	147	23	4	15
Bács-Kiskun	33	61	27	0	6
Békés	35	61	27	1	7
Borsod-Abaúj-Zemplén	155	408	1	1	153
Csongrád	4	9	0	3	1
Fejér	28	36	18	8	2
Győr-Moson-Sopron	68	109	57	7	4
Hajdú	26	37	9	1	16
Heves	91	142	75	0	16
Komárom-Esztergom	23	46	11	3	9
Nógrád	23	33	11	3	9
Pest	26	71	12	14	0
Somogy	31	38	28	1	2
Szabolcs-Szatmár-Bereg	38	39	32	2	4
Jász-Nagykun-Szolnok	43	67	33	3	7
Tolna	15	15	13	0	2
Vas	62	85	41	8	13
Veszprém	3	5	2	1	0
Zala	183	185	178	1	4
Megyék összesen	1992	2659	1610	88	294
Munkavédelmi Főosztály	1585	1873	1356	229	0
Mindösszesen	3577	4442	2966	317	294

2019. évben, munkabiztonság területén a legtöbb kérdés továbbra is a munkahelyen történt balesetek kivizsgálásával, a baleseti események minősítésével, a munkabaleseti jegyzőkönyv kitöltésével kapcsolatban merült fel. Továbbra is nagy számban tettek fel kérdéseket a szakképzettség, kezelői jogosultság témakörében.

Sokan kértek információt az egyéni védőeszközökre vonatkozó ismeretekkel kapcsolatban is.

Megnőtt az érdeklődés a munkaeszközök biztonságára vonatkozó ismeretek, az alkalmassági vizsgálatok és a kockázatértékelés iránt. (12. számú ábra)

7.2. Munkavédelmi fórumok

A járási hivatalok munkavédelmi hatóságai 2019. évben 21 alkalommal saját, 39 alkalommal közös szervezésben, valamint közös szakmai fórumon (konferencián) pedig 19 esetben vettek részt.

8. EGYÉB TAPASZTALATOK

8.1. Az ellenőrzések fogadtatásával kapcsolatos tapasztalatok (munkáltatók, munkavállalók)

Általánosságban elmondható, hogy a munkáltatók az ellenőrzések során együttműködők, akárcsak a munkavállalók. A nagyobb munkáltatók általában készségesen, segítőkészen álltak a munkavédelmi ellenőrzésekhez, tudva, hogy közös érdekünk az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés követelményeinek megvalósítása.

A kisebb, általában szabálytalanul foglalkoztató, a munkavédelmi követelményeket nem ismerő, és be nem tartó munkáltatók esetenként igyekeztek megakadályozni az ellenőrzés lefolytatását.

8.2. Társhatósági közös ellenőrzések tapasztalatai

A különböző egyéb hatóságok kezdeményezésére, illetve bevonásával tartott közös ellenőrzések.

2019. évben lefolytatott közös ellenőrzések tapasztalatai alapján elmondható, hogy az ellenőrzésben részt vett hatóságok között az együttműködés jó volt, a hatóságok egymás munkáját kiegészítve, egymást segítve dolgoztak.

A társhatósági ellenőrzésre egyrészt akkor került sor, ha a helyszíni ellenőrzés jellege, irányultsága azt indokolta, illetve ha más hatóságok igényelték a munkavédelmi hatóság ellenőrzését.

A munkavédelmi hatóságok beszámolóí szerint a társhatósági együttműködések hatékonyan zajlottak, egymás munkáját segítve, kiegészítve jártak el az érintettek. Nehézséget egyedül az ellenőrzések lefolytatásához szükséges időtartamok jelentős eltérése okozott.

8.3. A munkavédelmi ellenőrzésben résztvevő társhatóságok megoszlása 2019. évben

A társhatóságok közreműködésével 2019. évben 1 645 munkavédelmi ellenőrzés zajlott, mely összesen 1 088 ügyet jelent, az összes ellenőrzés 8,07%-át.

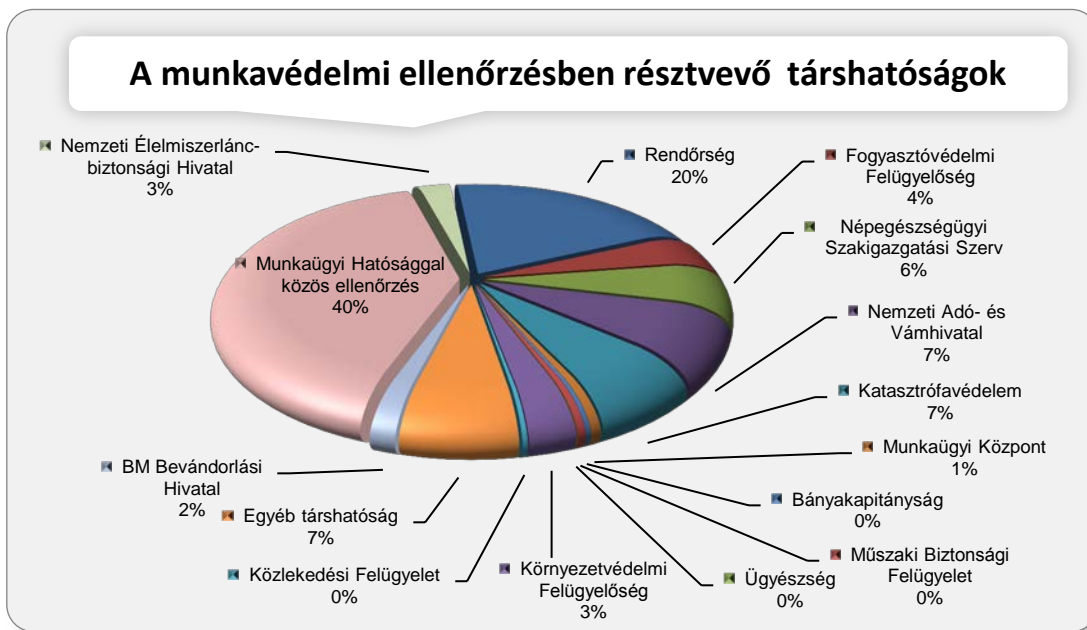
A legnagyobb arányban a munkaügyi hatóság vett részt a közös ellenőrzésekben, ezen túl leggyakrabban a rendészeti szervek működtek közre.

A munkavédelmi hatóság a rendőrség segítségét rendszerint olyan munkáltatók vonatkozásában, olyan munkavégzési helyszínek ellenőrzésénél kérte, ahol a hely jellege azt megkívánta, illetve ahol korábban a munkáltató meghíúsította az ellenőrzést, vagy jelentős mértékben akadályozta azt.

2019. évben a rendőrhatalósággal közösen több mint 327 ellenőrzést folytattak le a munkavédelmi hatóság szakügyintézői, az adó- és vámhatósággal, a fogyasztóvédelmi valamint a népegészségügyi hatóság közreműködésével pedig összesen 294 db vizsgálatot.

A munkavédelmi ellenőrzésben résztvevő társhatóságok megoszlását a 13. számú ábra szemlélteti.

13. számú ábra

Megyéenként eltérő a társhatósági együttműködések intenzitása, mely több okra vezethető vissza.

A kormányhivatalok által összefogott Éves Összevont Ellenőrzési Terv képezte 2019. évben a munkavédelmi hatóság társhatósági együttműködésének alapját, melyek nyomán megyéenként különbözőképpen zajlottak le a társszervekkel közös ellenőrzések.

A társhatósági ellenőrzések megyéenkénti megoszlását a 14. számú ábra mutatja.

14. számú ábra

